

SA EESTI
VABAÕHUMUUSEUM

**ARENGUKAVA
2022-2026**

DETSEMBER • 2021

Missioon

Innustada ja õpetada inimesi väärtustama ja vastutustundlikult säilitama maaehituspärandit ning hindama traditsioonilist elulaadi. Aidata kaasa Eesti muuseumide kogude säilitamisele ja digimisele.

Visioon

Olla ehedat ja elavat, harivat ja elamuslikku kogemust pakkuv ainulaadse keskkonnaga külastajasõbralik maa-arhitektuurimuuseum. Meie tegevuse kaudu huvituvad inimesed üha enam oma juurtest ning Eesti ainelisest ja vaimsest kultuuripärandist.

Soovitud seisund 2026

- Külastuste koguarv aastas 138 000, sh piletiga külastuste arv 120 500
- Haridusprogrammides osalejate arv aastas 17 500
- Koolitusprogrammides osalejate arv aastas 1300
- Külastajate ja koolitustel osalejate rahulolu üle 90%
- Inimeste teadlikkus maa-arhitektuurist on kasvanud
- Töötajate rahulolu üle 85%

Väärtused

- **Lugupidamine** - suhtume alati endasse, kolleegidesse, külastajatesse, partneritesse ja kogu asutusse lugupidavalt.
- **Koostöö** – ühiste eesmärkide saavutamiseks teeme koostööd nii majas sees kui väljaspool, oleme avatud ja abivalmid.
- **Eesmärgistus** – suudame eristada olulist ebaolulisest, meie tegevus on läbimõeldud ja mõtestatud. Meil on selged sihid, me teame, miks me midagi teeme ja mida soovime saavutada.
- **Usaldusväarsus** – professionaalsus ja usaldus on meie tõsiseltvõetavuse alustalad, hindame pidevat õppimist ja enesetäiendamist. Peame alati kinni antud lubadustest. Teeme oma tööd südame ja kirega, leiame aega süvenemiseks, et meie poolt öeldu ja tehtu kannaks endas alati kvaliteedimärki. Läheneme väljakutsetele loovalt, väärtustame mõtte- ja loominguvabadust.

Eesmärgid ja olulisemad tegevussuunad

1. OLEME ELAMUSLIKKU, SISUKAT JA PERESÕBRALIKKU KÜLASTUSKOGEMUST PAKKUV MUUSEUM

Möödik	Algtase 2020	Sihttase 2026
Külastuste koguarv (koos haridus- ja koolitusprogrammides osalejatega): sh:	55 230	138 000
... tasuliste külastuste koguarv ¹	... 41 085	... 120 500
... haridusprogrammides osalejate arv ²	... 6 700	... 17 500
... koolitustel osalejad ³	... 883	... 1 300
... tasuta külastused	... 6 562	... 10 000
Perepiletiga külastajate arv (tasuliste külastuste koguarvu sees)	13 500	19 200
Eesti Vabaõhumuuseumi bränditeadlikkust elanikkonnas ⁴	6. koht / 16,3 %	3. koht / 25 %
Külastajate ja haridusprogrammides osalejate rahulolu muuseumikülastusega	Üle 90%	Üle 90%
Sisutegevustest laekuv omatulu ⁵	340 194 (2020 E/A)	650 000
Tugiteenuste osutamisest laekuv omatulu ⁶	314 136 (2020 E/A)	650 000

Olulisemad tegevussuunad:

- KÜLASTATAVUS:** Soovime esimesel võimalusel taastada pandeemiaeelsed külastusmahud. Selleks arvestame kõikides oma tegevustes turvalise muuseumikülastuse põhimõtetega (sotsiaalne distantseerumine, maksimaalselt puutevaba külastus, külastajate arvu piiramine, hügieeni tagamine jm). Võtame kasutusele puutevabad piletiostusüsteemid. Muuseumi kommunikatsiooni- ja turundustegevuse (sh digiturunduse) kaudu jõuavad muuseumi sõnumid võimalikult laiade sihtgruppideni. Jätkame uue kodulehe ja selle täiendavate võimaluste arendamist. Koostöös teiste Eesti muuseumide ja Eesti Muuseumiühinguga jätkame arutelu ühtse muuseumikaardi väljatöötamiseks ja käivitamiseks.
- ELAV MUUSEUM:** Muuseumi kui perekülastuste sihtkoha atraktiivsuse tõstmiseks viime ellu ennekõike lastele ja noortele suunatud arendusprojekti "Elav muuseum", mis koosneb

¹ Tasuliste külastuste koguarvu sees on arvestatud 0-piletiga lapsed, arvesse ei ole võetud haridus- ja koolitusprogrammides osalejaid, tasuta sündmuste külastajaid, giide ega esinejaid.

² Ekspositsiooni- ja haridusvaldkonna hariduse ning lõimumis- ja sotsiaalsete programmide töögrupi pakutavad haridusliku sisuga programmid lastele ja täiskasvanutele (sealhulgas lastealaagrid, jõulupeod, lasteaia lõpupeod jne)

³ Kanut ja maaarhitektuuri keskus.

⁴ Teadlikkust hinnatakse esindusliku top-of-mind küsitlusega ning läbi kahe möödiku: esimene neist on Eesti Vabaõhumuuseumi koht pingereas küsimusele "Nimetaga palun kolm muuseumi, mis Teile esimesena meenuvad" vastanute seas esimesena nimetatud asutuste vaates ja teine % Tallinna elanikest, kes kolme vastuse hulgas mainivad Eesti Vabaõhumuuseumi.

⁵ Sisutegevustest laekuv omatulu sisaldab muuhulgas piletimüüki, haridus- ja koolitusprogrammides osalemise tasusid, riigieelarveväliseid projektitoetusi ja Kanuti teenuste osutamisest laekuvat omatulu.

⁶ Tugiteenuste osutamisest laekuv omatulu sisaldab muuhulgas tulu kaubandusest, toitlustusest ja ruumide rendist.

kolmest omavahel ühendatud alaprojektist: (1) Karjalapse seiklusrada seob muuseumi looduskeskkonna ja ekspositsiooni terviklikuks lastele suunatud harivaks, seikluslikuks ja elamuslikuks rajaks, sisaldades lastele nii füüsilist aktiivsust sisaldavaid kui ka õpetlikke tegevuspunkte; (2) Kolga aida-lauda-raidas arendatakse välja toimiv laut ning loomakasvatust tutvustav interaktiivne näitus; (3) Kolga talu on aastaringsest kasutatav tegevuskeskus nii perekülastajale kui ka kooligruppidele talupidamise, käsitöö ja talutööde tutvustamiseks.

3. **KOLHOOSIMAJA:** Jätkame kolhoosimaja avamise järgselt nõukogude argielu temaatika tervikliku käsitlemisega, täiendame ekspositsiooni, arendame lisateenuseid ja viime läbi uurimistegevusi.
4. **KÜLASTUSKESKKOND:** Arendame uuringutele tuginedes ja teenusdisaini põhimõtetest lähtuvalt kasutajasõbralikku külastustekonda, et muuseum ja selles pakutavad tegevused (sh ka digikanalid) oleksid kõikidele sihtgruppidele (sh lapsed ja pered, eakad, erivajadustega inimesed jt) lihtsalt ja mugavalt kättesaadavad.
5. **DIGILAHENDUSED:** Koostame tervikliku muuseumi digistrateegia, mis määratleb detailsed eesmärgid ja arenguvajadused digitaalsete teenuste väljatöötamisel, digilahenduste kasutamisel külastuskogemuse mitmekesistamiseks, sh muuseumi virtuaaltuuri väljatöötamiseks. Tähtsal kohal on digitaalsed muuseumihariduse lahendused ja programmid.
6. **MUUSEUMIHARIDUS:** Uuendame muuseumis pakutavaid haridusprogramme, eesmärgiga suurendada programmides osalevate koolide ja Eesti regioonide arvu. Planeerime haridustegevusi muuseumiüleselt, suurendame Kuie kooli koordineerivat rolli ning käivitame tunnijuhtide süsteemi. Piirkondliku otseturunduse kaudu võtame eesmärgiks jõuda suurema arvu koolideni. Senisest enam soovime liita haridustegevustesse loodushariduse teema. Teeme koostööd kooliõpikute kirjastajatega, kajastamaks maa-arhitektuuri ja Eesti Vabaõhumuuseumit koolides kasutatavates õppematerjalides.
7. **ÜHISKONDLIKUD PROJEKTID:** Käsitleme sotsiaalseid ja ühiskonnas aktuaalseid teemasid muuseumi haridus- ja näitustegevuses ning sündmuste programmis. Kajastame senisest põhjalikumalt järgmisi teemasid: tervislik toitumine, loodussäästlik mõtlemine, kultuuriline mitmekesisus ja lõimumine.
8. **ROHELINE MUUSEUM:** Peame lisaks kestliku eluviisi käsitlemisele programmides oluliseks organisatsioonina eeskujuks olemist säästva mõtteviisi juurutamisel, Arendusi planeerides (küttesüsteemid, valgustus, transpordivahendid jm) arvestame keskkonnamõjudega. Lähtume oma igapäevases tegevuses Rohelise kontori põhimõtetest.
9. **ÄRITEENUSED:** Pakume ettevõtetele ja koostööpartneritele kaasaegseid võimalusi sündmuste korraldamiseks, tagades klientidele muuseumi ruumilisi võimalusi arvestades kvaliteetset teenust ning võimalust muuhulgas tutvuda muuseumi ekspositsiooniga. Arendame muuseumi poode ja toitlustuskohti, nende paiknemist territooriumil ja pakutavat valikut, mis toetaks suurepäraselt külastuskogemust ja oleks samas seotud muuseumi kajastatavate teemadega. Äriteenuste arendamisel lähtume põhimõttest, et need toetavad asutuse missiooni ja visiooni ning panustavad eesmärkide saavutamisse.

2. OLEME EESTI JUHTIV MAA-ARHITEKTUURI TEADUS- JA KOMPETENTSIKESKUSI NING MEIE KOGUD (SH MUSEAALHOONED) ON VASTUTUSTUNDLIKULT HOITUD.

Möödik	Algtase 2020	Sihttase 2026
Koolitus ja nõustamisprogrammides osalenute arv ⁷	1061 428 Kanut / 633 maaarh	1650 250 Kanut / 1400 maaarh
Koolitus- ja nõustamisprogrammides osalejate rahulolu	94.4 %	Üle 90% maksimumhindest
Maa-arhitektuurialane teadlikkus Eestis	Möödik väljatöötamisel	Teadlikkus on kasvanud (möödik väljatöötamisel)
Muuseumipublikatsioonide arv aastas ⁸	1 (1- Renovatum Konserv. 0 - maaarh)	3
Populaarteaduslike artiklite arv aastas	16	20
Teadusvaldkonna koostööprojektide arv ja maht, sh rahvusvaheliste projektide arv ja maht	2 (0 konserv / 2 maaarh)	4
Ettekanded konverentsidel ja seminaridel ⁹	61 (29 konserv / 36 maaarh)	50
Üliõpilaste lõputööde juhendamine	4 (3 konserv / 1 Maaarh)	10
Praktikantide arv aastas	13	20
Pikaajalist ja nõuetekohast säilimist tagavate hoidlapindade osakaal	29%	60%
MuSi sisestatud I etapi kirjelduste osakaal	79,6%	95%
Digiteeritud museaalide osakaal	81,1%	95%

Olulisemad tegevussuunad:

- UURIMISTEGEVUS:** Viime läbi maaarhitektuuri teemavaldkonna uurimist vastavalt teadusstrateegia eesmärkidele. Fookus on seotud ekspositsiooni ja kogude vajadustega, suuremate teemavaldkondadena on esindatud maaarhitektuuri keskkonnasäästlik hoidmine ja taastamine, ehitustööriistad ja pärandehituse tehnoloogiad ning maaarhitektuuri pärandi hetkeseis ja kaitsevajadused. Viime läbi regulaarseid külastusuuringuid ning arendame vastavaid andmekogumis- ja analüüsimetodeid.

⁷ Kanut ja maaarhitektuuri keskus.

⁸ Muuseumipublikatsioonid on sihtasutuse poolt või osalusel koostatud väljaanded, sh raamatud, kataloogid, artiklikogumikud, ajakirjad, õpikud jm. Siin all ei peeta silmas väiksemahulisi infolehti või lühibrošüüre.

⁹ Konverentside ja seminaride all peetakse silmas ettekandeüritusi, mille raames muuseumi teadurid tutvustavad oma uurimistööd laiemale publikule sh. muuseumi teaduspäevad, ajalookonverentsid, kodulooõhtud vms. avalikkusele suunatud üritus.

2. **TEADLIKKUS:** Tõstame ühiskonnas maaarhitektuurialast teadlikkust ning seeläbi suurendame oma mõju maaehituspärandi hoidmisel ja väärtustamisel Eestis. Olulisel kohal on süsteemne muuseumi teaduskommunikatsioon, et viia uurimustööde tulemused ja taastamisalane oskusteave laiemale avalikkuseni.
3. **KOOLITUS JA NÕUSTAMINE:** Pakume Maaarhitektuuri keskuse kaudu mitmekülgset, ajakohast ja kõrgetasemelist koolitus- ja nõustamisprogrammi, mis annab spetsialistidele ja huvilistele vajalikud oskused ja teadmised maaehituspärandi hoidmisest ja sellega tegelemisest. Kaasajastame koolituste formaate ja kasutame võimalusel veebipõhiseid lahendusi, et pakkuda lisaväärtust füüsilistele koolitustele.
4. **KOOSTÖÖ ÜLIKOOLIDEGA:** Edendame koostööd õppeasutustega ja rahvusvaheliste partneritega, arendame praktikantide ja juhendamiste süsteeme ning osaleme siseriiklikes ja rahvusvahelistes uurimisprojektides. Panustame ülikoolide ja kutseõppeasutuste õppetöö läbiviimisse.
5. **SÄILITAMISTINGIMUSED:** Parandame museaalide säilitustingimusi ja võimalusi nõuetekohaseks hoiustamiseks. Kolime 2022. aastaks I hoidla museaalid ning osaliselt dokumendid/fotod Hoiuraamatukokku. 2023. a korrastame viilhalli. Abihoidlates olevad museaalid kolime kolimine hoidlatesse ümber 2024. aastaks. Teeme ettevalmistusi museaalide üleviimiseks pärandihoidlasse. Seirame regulaarselt museaalide seisukorda ning arendame seiremetoodikat.
6. **MUSEAALHOONED:** Tagame muuseumi eksponaathoonete korrashoiu ja seisundi analüüsi. Museaalhooned on restaureerimiskomisjoni järelevalve all ning viime järjepidevalt ellu nende restaureerimist ja konserveerimist. Koostame konserveerimis- ja restaureerimistööde põhimõtted, tõhustame restaureerimiskomisjoni kui omanikujärelevalve töökorraldust, loome museaalhoonete seire- ja hooldusstrateegia ning museaalhoone museaalvormi (kokkulepitud ajaloolis-tehniline kirjeldus arhitektuursest väljendusviisist, materjalikäsitlustest ja ehitustehnoloogiast).
7. **DIGIMINE:** Aastaks 2026 oleme diginud ja MuSis I etapi kirjeldused sisestatud 95% museaalidest vastavalt pikaajalisele plaanile. EVMis on loodud võimekus kohapeal museaalide digimiseks.

3. EESTIS ON KÄTTESAADAVALD TIPPTASEMEL KULTUURIPÄRANDI KONSERVEERIMIS- JA DIGIMISTEENUSED.

Möödik	Algtase 2020	Sihttase 2026
Riigile osutatavate lepinguliste teenuste maht	85% ulatuses 18,2 täistööajale taandatud konservatori ja digiteerija jooksva aasta töötundide mahust	85% ulatuses 18,2 täistööajale taandatud konservatori ja digiteerija jooksva aasta töötundide mahust
Kanuti pakutavate teenuste osutamisest laekuv müügitulu	50 000 EUR (2019 E/A) 97 000 EUR (2020 E/A)	70 000 EUR
Rahulolu Kanuti pakutavate teenustega	87,6 %	Üle 85% maksimumhindest

Kõrgkoolide ja kutsehariduskoolide tudengite arv, kellega toimub õppealane koostöö	40	45
Konservaatori kutset omavate säilitusspetsialistide osakaal	52%	60%

Olulisemad tegevussuunad:

- KONSERVEERIMIS- JA DIGIMISTEENUSED:** Osutame lähtuvalt riiklust tellimusest Eesti muuseumidele kõrgetasemelist konserveerimis- ja digimisteenust. Kuna muuseumide tellimus ületab mitmekordselt riikliku tellimuse mahud, taotleme riikliku tellimuse suurendamist lisaressursside paigutamiseks teenuse osutamiseks. Jätkame pidevalt investeerimist kaasaegsete seadmete soetamiseks (sh nii riistvara kui ka tarkvara), mis võimaldab suurendada teenuste mahtu (mh pakkuda riigile massdigimise teenust) ja tõsta kvaliteeti. Osaleme MuS 2.0 versiooni väljaarendamisel, eesmärgiga tagada süsteemi konserveerimismooduli vastavus vajadustele.
- MUSEAALHOONETE KONSERVEERIMINE:** Koostöös Maa-arhitektuuri keskusega ja muuseumi restaureerimiskomisjoniga panustame muuseumi ekspositsiooni kuuluva maaehituspärandi säilimisse.
- KOOLITAMINE:** Kultuuriministeeriumi, Muinsuskaitseameti ja SA EVM vahelise kokkuleppe raames koolitame valdkonnas tegutsevaid spetsialiste kultuuripärandi (museaalid, taluarhitektuur) säilitamisega seotud teemadel.
- PÄRANDIHOIDLAD:** Osaleme muuseumide ühishoidlate rajamise projekti ettevalmistustöös, et tagada Eestis kultuuripärandi konserveerimiseks ja digimiseks väga head tingimused.
- UURIMUSTÖÖ:** Kaardistame olulisemad konserveerimisvaldkonna uurimisteemad ja teeme koostööd nii siseriiklikult kui ka rahvusvaheliselt uurimistegevuse arendamiseks ja läbiviimiseks.

4. MEIE TÖÖTAJATE RAHULOLU ON KÕRGE NING OLEME VALDKONNAS HINNATUD JA ATRAKTIIVNE TÖÖANDJA.

Möödik	Algtase 2020	Sihttase 2026
Töötajate rahulolu	81%	Üle 85% maksimumhindest
Tööjõu volavus	Kultuuritöötajatel 6,6% ja tugipersonalil 15,1%	Kultuuritöötajatel kuni 4% ja tugipersonalil kuni 15%

Prioriteetsed tegevussuunad:

- SISEKOMMUNIKATSIOON:** Tõhustame sisekommunikatsiooni kogu asutuse üleselt. Ladus ja efektiivne infovahetus tagab eri üksuste teadlikkuse teiste osakondade tööst ning võimaldab tegevuste tõhusamat planeerimist ja elluviimist.
- PERSONALITÖÖ:** Tervikliku personalipoliitika elluviimisel lähtume asutuse personalivaldkonna strateegiast. Kasvatame asutuse atraktiivsust tööandjana. Viime

regulaarselt läbi uuringuid töötajate rahulolu hindamiseks ja arendamiseks. Pöörame tähelepanu töövägivalla ennetusele ja kaugtööst tulenevalt vaimse tervise probleemidega tegelemisele.

3. **KOOLITUSED:** Koostame iga-aastaselt koolitusplaani ja pakume töötajatele mitmekülgseid koolitusi, mis toetavad arengukavas toodud eesmärkide elluviimist ja inimeste enesetäiendamise vajadusi. Koolitame järelkasvu ja arendame asutusesisest karjäärimudelit, et tagada võtmeametikohtade täitmine valdkonna professionaalidega.
4. **MOTIVATSIOONIPAKETT:** Töötame välja tõhusa motivatsioonipaketi ja korraldame ühisüritusi kogu kollektiivi meie-tunde tugevdamiseks. Sõltuvalt töökohtade iseloomust võimaldame paindlikku töökorraldust.
5. **TÖÖTINGIMUSED:** Parandame töötingimusi ja otsime järjepidevalt võimalusi ruumipuuduse leevendamiseks, sh amortiseerunud, kuid tööruumidena kasutatavate suvemõisa hoonete restaureerimine.
6. **VABATAHTLIKUD:** Käivitame tervikliku süsteemi vabatahtlikega tegelemiseks ja arendamine koostööd Töötukassaga.

Sihtasutus Eesti Vabaõhumuuseum

Eesti Vabaõhumuuseum asutati 22. mail 1957, muuseumile kinnitati 66 ha suurune maa-ala Tallinna lähedal, Kopli lahe kaldal, 19. sajandil rajatud Rocca al Mare suvemõisa alal. Küllastajatele avati ehitusjärgus muuseum 1964. a augustis.

1. detsembril 1986 asutati Riikliku Kunstimuuseumi ja Riikliku Vabaõhumuuseumi restaureerimisosakondade baasil Vabariiklik Restaureerimiskeskus. 1990. a sai asutus nimeks Ennistuskoda Kanut.

1. jaanuaril 2014 ühinesid Eesti Vabaõhumuuseum ja Ennistuskoda Kanut sihtasutuseks Eesti Vabaõhumuuseum. Nüüdseks on sihtasutuses 72,22 ha territooriumiga muuseum, kus eksponeeritud 78 hoonet ning kultuuripärandi konserveerimise ja digiteerimise kompetentsikeskus Tallinna vanalinnas. Alates 2015. aasta algusest kannab varasem Ennistuskoda Kanut nimetust Konserveerimis- ja digiteerimiskeskus Kanut.